

Főoldal>Családi ügyek, öröklés>Házasság felbontása és különválás

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [es](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható: [en](#).

Swipe to change

angol

Házasság felbontása és különválás

Spanyolország

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A 15/2005. sz. törvénnyel bevezetett reform óta a házasság felbontása esetén Spanyolországban nem előírás a felbontást megelőző különélés, sem a törvényben meghatározott ok, mivel az igazságügyi hatóság közvetlenül elrendelheti a házasság felbontását (a házasság felbontását jogerős bírósági ítéletnek kell kimondania).

A házasság felbontása iránti eljárást valamelyik vagy mindkét házastárs keresete, illetve az egyik házastársnak a másik házastárs beleegyezésével benyújtott keresete alapján lehet megindítani. A házasságot felbontó ítélet meghozatalához elegendő, ha a következő követelmények és feltételek teljesülnek:

Három hónap eltelt a házasság megkötése óta, ha annak felbontását mindkét házastárs, vagy az egyik házastárs a másik házastárs beleegyezésével kéri. Három hónap eltelt a házasság megkötése óta, ha annak felbontását csak az egyik házastárs kéri.

A házasság felbontása e várakozási idő nélkül is kérelmezhető, ha a keresetet benyújtó házastársnak vagy az egyik házastárs gyermekeinek vagy a közös gyermekeknek az élete, testi épsége, szabadsága, erkölcsi épsége vagy szexuális szabadsága és épsége bizonyíthatóan veszélyben van.

A fentiekből kitűnik, hogy a felbontás egyik házastárs által történő kérelmezéséhez és annak kimondásához elegendő, ha e házastárs nem kívánja fenntartani a házasságot, anélkül, hogy az alperes anyagi okokból ellenkérelemmel élhetne, ha a fent említett időszak eltelt; az utolsóként említett esetben pedig még ezen időszak elteltét sem kell megvárni.

A házasság felbontásának alternatívájaként a házastársak választhatják a különválást is, amely a fenti feltételekhez kötött, de a házassági kötelék fennmarad. A különválás azt jelenti, hogy a házaspár a továbbiakban nem él együtt, de nem bontja fel a házasságot (amire csak a házasságot felbontó ítélet alapján kerülhet sor).

A fent említettek szerint a házasság felbontása iránti eljárás (és a különválásra irányuló eljárás is) a következők alapján indul:

az egyik házastárs keresete,

mindkét házastárs keresete, vagy az egyik házastársnak a másik házastárs beleegyezésével benyújtott keresete.

Az első esetben a keresetet egy olyan indítvány kíséri, amely tartalmazza a házasság felbontásának vagy a különválásnak a hatásait szabályozó intézkedéseket, amelyeket az eljárásban megvitatnak, és ha a felek ezekről nem tudnak egyezsége jutni, az igazságügyi hatóság határoz.

A második esetben a felek egyezsége (*convenio regulador*) nyújthatnak be, amely meghatározza azokat a kérdéseket, amelyekben megállapodtak a családi otthonnal, a gyermekek gondozásával és tartásával, a közös tulajdon megosztásával és a házastársak közötti bármilyen tartásdíjjal összefüggésben elfogadandó intézkedésekre tekintettel. Az eljárás a bíróság előtt folyik, és a bíró dönt az eltartott kiskorúakat érintő ügyekben. Amennyiben az ügy nem érint eltartott kiskorút, a keresetről: vagy bíróság előtt – bár a döntést a bírósági titkár (*Letrado de la Administración de Justicia*) hozza – vagy közjegyző közreműködésével – közokirat kiállításával – döntenek.

A különválással és a házasság felbontásával kapcsolatos szabályok teljes mértékben és ugyanúgy vonatkoznak az azonos neműek és a külön neműek közötti házasságokra, mivel a 13/2005. sz. törvény kimondja, hogy a férfiak és nők ugyanolyan feltételek mellett és joghatásokkal jogosultak házasságot kötni, ha a két fél azonos nemű, mint ha külön nemű.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A 15/2005. sz. törvénnyel bevezetett reform óta a házasság felbontásához Spanyolországban nem kell semmilyen jogalap, mivel a házassági köteléket úgy tekintik, hogy az a házastársak szabad akaratának megnyilvánulása.

Az egyetlen követelmény, hogy (bizonyos eseteket kivéve) a házasságkötést követően meghatározott időnek el kell telnie a házasság felbontása iránti eljárás megindításáig. Ez az időtartam a következőképpen alakul:

Három hónapnak kell elteltie a házasság megkötésétől, ha annak felbontását mindkét házastárs kéri, vagy ha az egyik házastárs a másik házastárs beleegyezésével kéri.

Három hónapnak kell elteltie a házasság megkötésétől, ha annak felbontását csak az egyik házastárs kéri.

A házasság felbontása e várakozási idő nélkül is kérelmezhető, ha a keresetet benyújtó házastársnak vagy az egyik házastárs gyermekeinek vagy a közös gyermekeknek az élete, testi épsége, szabadsága, erkölcsi épsége vagy szexuális szabadsága és épsége bizonyíthatóan veszélyben van.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknévre) vonatkozóan?

A házasság felbontásának első hatása a házassági kötelék megszüntetése. Ezzel megszűnik az e kötelékből eredő együttélési és kölcsönös segítségnyújtási kötelezettség, és mindkét fél szabadon köthet új házasságot.

A spanyol jog – más országok jogával ellentétben – nem írja elő, hogy a feleség a házasságkötés eredményeként felvesse a férje vezetéknévét.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontása a házassági vagyonjogi rendszer felbomlásával és az esetleg közösen szerzett vagyon felszámolásával is együtt jár, ami a közös vagyon felosztását eredményezi, azaz egy olyan folyamatot, amelyet a házasságra irányadó tulajdonjogi rendelkezések határoznak meg.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A házasságot felbontó határozat nem érinti a szülők és a házasságból született gyermekek kapcsolatát, kivéve a szülői felügyeleti jogot, amelyről a házasságot felbontó bíróságnak kell döntenie, akár úgy, hogy az egyik házastársnak megítéli a szülői felügyeleti jogot, a másik számára pedig láthatási jogot biztosít, akár úgy, hogy a házastársaknak közös felügyeleti jogot biztosít.

A közös felügyelet létrejöhet a szülők megállapodása alapján (amely megszülethet az egyezsége irányuló eredeti indítványban vagy az eljárás során) a bíróság jóváhagyásával. Ha nem jön létre megállapodás, a bíróság valamelyik fél kérelmére elrendelheti a közös felügyeletet az ügyészség (*Ministerio Fiscal*

) jelentése alapján, figyelembe véve a gyermek mindenek felett álló érdekének megfelelő védelmét. Egyes autonóm spanyol régiókban a közös felügyeletet részesítik előnyben, vagyis a közös felügyelet az általános szabály, kivéve azokat az eseteket, amikor a körülmények más megállapodást tesznek szükségessé (ez a szabály Aragóniában, Baszkföldön és bizonyos mértékig Katalóniában is). Ehhez hasonlóan – a gyermek mindenek felett álló érdekének megfelelő védelmét továbbra is szem előtt tartva – az egyik szülő felügyeleti jogát megállapító és vegyes vagy hibrid megállapodások (különböző szülők felügyelete alatt álló gyermekek vagy egyes gyermekek az egyik szülő felügyelete, míg mások közös felügyelet alatt) is létrejöhetnek.

Az alapelv az, hogy a házasság felbontása nem mentesíti a szülőket gyermekeikkel szemben fennálló kötelezettségeik alól, tehát mindketten kötelesek hozzájárulni a gyermekek eltartásához, miközben közösen rendelkeznek az érintett gyermekek feletti szülői felelősséggel.

Ez rendszerint azt jelenti, hogy a szülői felügyeleti joggal nem rendelkező házastárs a gyermekek pénzügyi függetlenségének eléréséig köteles tartásdíjat fizetni a felügyeleti joggal rendelkező házastárs részére, vagy addig az időpontig, amíg a gyermekek – bár lehetőségük volna rá – saját hibájukból nem válnak függetlenné. Amennyiben a felügyeleti jogot közösen gyakorolják, a szülők általában maguk fizetik a gyermekeknek a náluk töltött időszak alatt felmerülő általános költségeit (ruházat, étkezés vagy lakhatás), míg a fennmaradó költségek fedezésére közös számlát nyitnak, amelyre minden szülő havi rendszerességgel befizet egy meghatározott összeget. Mindazonáltal, amennyiben a szülők pénzügyi helyzete lényegesen eltér, nincs akadálya annak, hogy az egyik szülő a másiknak a gyermekeknek a nála töltött idő alatt felmerülő költségeire tekintettel pénzügyi támogatást nyújtson.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házasság felbontása következtében az együttélési és kölcsönös segítségnyújtási kötelezettség megszűnik; ennek megfelelően egyik házastárs sem köteles a másikat támogatni. Ha azonban a házasság felbontása az egyik házastárs számára a másikhoz képest pénzügyi egyenlőtlenséget eredményez, vagyis a szóban forgó házastárs előnytelenebb helyzetbe kerül, mint a házasság megromlása előtt volt, a hátrányosan érintett házastárs – az egyenlőtlenség kiigazítása érdekében – tartásdíjra jogosult a másik házastárstól.

E kérdéskörre egyes térségekben külön rendelkezések vonatkoznak.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A különválás azt jelenti, hogy a házastársak többé nem élnek együtt, más szóval a különválás megszünteti az együttélési kötelezettséget, de a házassági kötelék fennmarad; ez azonban nem érinti azon tartásdíj megállapítását, amelyre az egyensúly helyreállítása érdekében szükség lehet. Emellett egyik házastárs sem használhatja a továbbiakban a másik vagyonát a házassággal kapcsolatos kiadások fedezésére. Ehhez hasonlóan a különválás (és annak tényleges megtörténte) behatárolja az apaság védelmét is, amely szerint azok a gyermekek tekintendők a férj gyermekeinek, akik a különválástól számított 300 napon belül születtek.

5 Melyek a különválás feltételei?

A házasság felbontásához hasonlóan a 15/2005. sz. törvénnyel bevezetett reform óta Spanyolországban a különváláshoz sem kell semmilyen jogalap, mivel a házassági köteléket úgy tekintik, hogy az a házastársak szabad akaratának megnyilvánulása.

Az egyetlen követelmény, hogy (bizonyos eseteket kivéve) a házasságkötést követően meghatározott időnek el kell telnie a különválásra irányuló eljárás megindításáig. Ez az időtartam a következőképpen alakul:

Három hónapnak kell eltelnie a házasság megkötésétől, ha a különválást mindkét házastárs kéri, vagy az egyik házastárs a másik házastárs beleegyezésével kéri.

Három hónapnak kell eltelnie a házasság megkötésétől, ha a különválást csak az egyik házastárs kéri.

A különválást e várakozási idő nélkül is lehet kérelmezni, ha a keresetet benyújtó házastársnak vagy az egyik házastárs gyermekeinek vagy a közös gyermekeknek az élete, testi épsége, szabadsága, erkölcsi épsége vagy szexuális szabadsága és épsége bizonyíthatóan veszélyben van.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A különválás jogkövetkezményei megegyeznek a házasság felbontásának jogkövetkezményeivel, azzal a kivétellel, hogy a különválás nem eredményezi a házassági kötelék megszűnését. A házastársak békülése és a házasság teljes helyreállítása tehát anélkül is bekövetkezhet, hogy a felek újrահázasodnának; ahhoz, hogy a békülés joghatást váltson ki, azt be kell jelenteni a bíróságon. Mindazonáltal, ha a házastársak között a házasságkötéssel házastársi vagyonközösség jött létre (például *sociedad de gananciales*, amely szerint az egyik házastárs bevételeinek fele a másik házastárs tulajdonának minősül), a különválás következtében a házastársi vagyonközösség megszűnik, és vagyonmegosztó rendszer lép annak helyébe.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasság érvénytelenítése során (amely mind az azonos neműek, mind a külön neműek között kötött házasságra alkalmazandó) a bíróság kimondja, hogy a házasságkötésre olyan hibákkal került sor, amelyek miatt a házasság eleve érvénytelen; a bíróság tulajdonképpen megállapítja, hogy a házasság soha nem állt fenn, ezért nem váltott ki joghatást. Ennek megfelelően családi állapotát tekintve mindkét házastárs ismét egyedülállóvá válik.

A házasság érvénytelenítésével együtt jár a házastársi vagyonközösség, valamint az együttélési és kölcsönös segítségnyújtási kötelezettség megszűnése.

A különválásnak és a házasság felbontásának esetével ellentétben az a tény, hogy a házasság soha nem jött létre, azt jelenti, hogy nem kell semmilyen kompenzációs juttatást fizetni, mivel annak előfeltétele a korábbi érvényes házasság; ezt a szigorú feltételt enyhíti az a lehetőség, miszerint a jóhiszeműen eljáró házastárs számára kártérítés ítéltető meg, ha a másik házastárs a házasságkötés során rosszhiszeműen járt el.

A házasságot érvénytelenítő bírósági ítélet meghozatalát megelőzően keletkezett joghatások továbbra is alkalmazandók a gyermekekre. Ezek a joghatások tehát a különválásnak és a házasság felbontásának az esetéhez hasonlóan alakulnak.

A polgári bíróságok házasságot érvénytelenítő ítéletei mellett Spanyolországban elismerik az egyházi bíróságok kánonjogi házasságot érvénytelenítő határozatainak, vagy rövid, el nem hált házasságok esetén a pápai döntések polgári joghatásait, amelyek érvényesüléséhez (a végrehajthatóvá nyilvánítási eljáráshoz hasonló) hitelesítő eljárásra van szükség, amelyet az elsőfokú bíróságok (*Juzgados de Primera Instancia*) (illetve, amennyiben ilyen létezik, a családjogra szakosodott bíróságok) folytatnak le. Az ilyen elismerés alapját a spanyol állam és a Szentszék között 1979. január 3-án kötött, jogi ügyekről szóló megállapodás képezi.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság érvénytelenítésének feltételei a következők:

1. Valamelyik házastárs nem adta beleegyezését a megkötendő házasságba.
2. A házasságot valamely házassági akadály ellenére kötötték meg, nevezetesen:
 1. a házasságot kötő felek egyike a házasságkötéskor nem nagykorúvá nyilvánított kiskorú volt, kivéve, ha a szóban forgó személy a 14. életévét már betöltötte, és beszerezte a bírósági engedélyt a házasságkötéshez (életkori akadály);
 2. az egyik félnek a házasságkötés időpontjában másik házassága is fennállt (bigámia);
 3. az egyik fél a másik felmenője vagy leszármazottja, illetve örökbefogadott gyermeke (rokonság);
 4. az egyik fél a másik rokona (harmadfokig bezárólag – nagynéni/nagybácsi és unokaöcs/unokahúg), kivéve, ha bírósági engedélyt szereztek be a házasságkötéshez (rokonság).
3. Az egyik házastársat tettesként vagy bűnsegédként elítélték a korábbi házastársának megöléséért, kivéve, ha az Igazságügyi Minisztériumtól kegyelmet kapott.

4. A házasságkötés nem bíró, polgármester vagy más tisztviselő jelenlétében, illetve tanúk nélkül történt. A házasság érvényességét nem érinti azonban a házasságot anyakönyvező személy hatáskörének vagy törvényes kinevezésének hiánya, feltéve, hogy legalább az egyik házastárs jóhiszeműen járt el, és a tisztviselő nyilvánosan gyakorolta feladatkörét.

5. Az egyik házasulandó fél a házasságkötéskor tévedésben volt a másik fél személyazonosságát vagy olyan személyes tulajdonságát illetően, amely a házasságkötésbe történő beleegyezése szempontjából döntő fontosságú lehetett.

6. Az egyik fél kényszer vagy súlyos fenyegetés hatására kötötte meg a házasságot.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A házasság érvénytelenítésével megállapítják, hogy az a megkötésétől fogva érvénytelen. Ennek eredményeként családi állapotát tekintve mindkét házastárs ismét egyedülállóvá válik.

Az érvénytelenített házasságban a házasságkötés napjától az érvénytelenítő határozat meghozatalának napjáig keletkezett joghatások azonban érvényesek maradnak, ha azok a gyermekeket vagy a jóhiszeműen eljáró házastársat vagy házastársakat érintik.

A házastársak vagyonának felosztása során a korábban rosszhiszeműen eljáró házastárs nem részesedik a korábban jóhiszeműen eljáró házastársat illető haszonból.

Másrészről, ha a házastársak együtt éltek, a korábban jóhiszeműen eljáró házastárs az érvénytelenítő határozat által előidézett pénzügyi egyenlőtlenség kiigazítása érdekében kártérítést kérhet.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Spanyolországban a családjogi közvetítői eljárást állami szinten a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítésről szóló, 2012. július 6-i 5/2012. sz. törvényben szabályozzák, amely a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól szóló, 2008. május 21-i 2008/52/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet ülteti át a spanyol jogba. A közvetítést szabályozó általános elvek: önkéntes jelleg, szabad választás, pártatlanság, semlegesség és bizalmas kezelés. Ezen elvek mellett léteznek a közvetítésben részt vevő felek magatartására irányadó szabályok vagy iránymutatások, mint például a jóhiszeműség, a kölcsönös tisztelet, az együttműködési kötelezettség és a közvetítő támogatása.

A fent említett 5/2012. sz. törvény alkalmazandó a „határokon átnyúló jogvitákban alkalmazott közvetítésre” is, azaz arra az esetre, amikor legalább a felek egyike bármely más érintett fél lakóhelyétől eltérő államban rendelkezik lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel, és megállapodnak a közvetítés igénybevételében, vagy a közvetítést a hatályos jogszabályok írják elő. Ez a megállapodás létrejöttének helyétől függetlenül vonatkozik a közvetítéssel megelőzőt vagy rendezett olyan jogvitákra is, amelyekben valamelyik fél lakóhelyének megváltozását követően egy másik állam területén kívánják a megállapodást végrehajtani vagy annak egyes jogkövetkezményeit érvényesíteni. Az Európai Unió eltérő tagállamaiban lakóhellyel rendelkező felek közötti, határokon átnyúló vita esetében a lakóhelyet a 44/2001/EK rendelet (Brüsszel I. rendelet) 59. és 60. cikke alapján kell meghatározni.

A családjogi közvetítői eljárást a spanyol jog a családi jogviták szigorúan bírósági úton való rendezésének alternatívájaként alkotta meg.

Sok autonóm közösség független parlamentje fogadott el törvényt a családjogi közvetítői eljárásról, általában (a kivételt lásd alább) az állami szociális jóléti szervek által hozott intézkedésként: Andalúzia – az andalúziai családjogi közvetítői eljárásról szóló, 2009. február 27-i 1/2009. sz. törvény; Aragónia – az aragóniai családjogi közvetítői eljárásról szóló, 2011. március 24-i 9/2011. sz. törvény; Asztúria – a családjogi közvetítői eljárásról szóló, 2007. március 23-i 3/2007. sz. törvény; Kanári-szigetek – a családjogi közvetítői eljárásról szóló, 2003. április 8-i 15/2003. sz. törvény; Kantábria – Kantábria Autonóm Község családjogi közvetítői eljárásáról szóló, 2011. március 28-i 1/2011. sz. törvény; Kasztília-La Mancha – a családjogi közvetítői szociális szakszolgáltatásról szóló, 2005. május 24-i 4/2005. sz. törvény; Kasztília és León – Kasztília és León családjogi közvetítői eljárásáról szóló, 2006. április 6-i 1/2006. sz. törvény; Katalónia (ebben az autonóm közösségben különösen jelentős, mivel e közösség tovább alakította jogalkotási hatáskörét e területen, és a katalán polgári törvénykönyv 233. cikkének (6) bekezdésében előírta, hogy az igazságügyi hatóság tájékoztató jellegű közvetítési eljárás elé utalhatja a feleket, ha úgy ítéli meg, hogy az eset körülményeire tekintettel még elérhető megállapodás); Valencia – Valencia családjogi közvetítői eljárásáról szóló, 2001. november 26-i 7/2001. sz. törvény; Galícia – a családjogi közvetítői eljárásról szóló, 2001. május 31-i 4/2001. sz. törvény; Baleár-szigetek – a Baleárszigetek családjogi közvetítői eljárásáról szóló, 2010. december 9-i 14/2010. sz. törvény; Madrid – Madrid családjogi közvetítői eljárásáról szóló, 2007. február 21-i 1/2007. sz. törvény; és Baszkföld – a családjogi közvetítői eljárásról szóló, 2008. február 8-i 1/2008. sz. törvény.

Állami szinten a polgári törvénykönyvet és a polgári eljárásjogi törvényt a különválás és a házasság felbontása tekintetében módosító, 2005. július 8-i 15/2005. sz. törvény a különválásra, a házasság (közös megegyezésen kívüli) felbontására és a házasság érvénytelenítésére irányuló eljárást szabályozó 770. cikkében a 7. szabály formájában új rendelkezést vezetett be, amely szerint a felek – a polgári eljárásokkal kapcsolatos, a polgári eljárásjogi törvény 19. cikkének (4) bekezdésében említett általános rendelkezésekre is figyelemmel – közös megegyezéssel kérhetik az eljárás felfüggesztését annak érdekében, hogy közvetítőt vegyenek igénybe.

A határokon átnyúló, házassággal kapcsolatos eljárásokban a 2201/2003/EK rendelet (Brüsszel IIa. rendelet) 55. cikkét kell alkalmazni, amelynek értelmében a központi hatóságok egy másik tagállam központi hatóságának vagy a szülői felelősség jogosultjának kérelmére egyedi ügyekben együttműködnek a rendelet céljainak elérése érdekében. E célból megteszik a megfelelő lépéseket többek között annak érdekében, hogy közvetítés vagy egyéb eszközök útján elősegítsék a szülői felelősség jogosultjai közötti megállapodás létrejöttét.

Közvetítésre a gyermekek jogellenes külföldre vitele esetén is lehetőség van, de ebben az esetben a közvetítési folyamatnak a lehető leggyorsabbnak kell lennie, és az eljárási cselekményeket a lehető legkevesebb ülésre kell sűríteni. A közvetítési folyamat felfüggesztése semmilyen körülmények között nem haladhatja meg a törvény által a gyermek jogellenes külföldre vitele esetének megoldására előírt időszakot. Ha a közvetítés megállapodáshoz vezet (amely más kérdésekre is kiterjedhet), azt a bíróságnak jóvá kell hagynia, figyelembe véve a hatályos jogszabályokat és a gyermek mindenek felett álló érdekét. Mindazonáltal a gyermek jogellenes külföldre vitelével kapcsolatos ügyekben eljáró bíróságok eltérnek a családjogi ügyekben eljáró bíróságoktól; az előbbi kérdések a tartomány székhelyén működő bíróságok hatáskörébe tartoznak, míg az utóbbiak tekintetében bármely körzeti bíróság gyakorolhatja a hatáskört. Következésképpen ha a megállapodás különböző típusú kérdésekre terjed ki, akkor előfordulhat, hogy eltérő bíróságoknak kell azt jóváhagyniuk (azaz a gyermek jogellenes külföldre vitelével kapcsolatos ügyekben a megye székhelyén működő bíróságoknak, míg a többi kérdés vonatkozásban az illetékes családjogi bíróságoknak).

Az olyan családjogi polgári eljárásokban, amelyek tekintetében a nőkkel szembeni erőszakkal foglalkozó bíróságok (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*) rendelkeznek hatáskörrel, nem kerülhet sor közvetítésre.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

a) Hova kell benyújtani a keresetet?

Amennyiben az ügy elbírálására a spanyol bíróságok joghatóságát állapították meg (a házasság érvénytelenítéséről, a különválásról, a házasság felbontásáról és a szülői felügyeletről szóló 2101/2003 rendelet; a tartásról szóló 4/2009 rendelet; és 2019. január 29-től a házassági vagyonjogi rendszerekről szóló (EU) 2016/1103 rendelet, valamint – azon kérdéseket érintően, amelyeket a rendeletek nem szabályoznak, vagy ahol a rendeletek a nemzeti jogra hivatkoznak – az igazságszolgáltatásról szóló törvény ([*Ley Orgánica del Poder Judicial* – LOPJ] 22c. cikke alapján), Spanyolország területén belül a házasság felbontására, a különválásra vagy a házasság érvénytelenítésére irányuló keresetet (kivéve a közjegyző által lefolytatott, különválásra és a

házasság közös megegyezéssel történő felbontására irányuló eljárásokat, ha nincs kiskorú gyermek) az elsőfokú bírósághoz kell benyújtani. Egyes igazságszolgáltatási körzetekben léteznek családjogra szakosodott elsőfokú bíróságok. Konkrétan a következők:

a házastársak közös lakóhelye szerinti elsőfokú bíróság,

ha a házastársak különböző igazságszolgáltatási körzetben élnek, a felperes választhat az alábbiak közül:

a házastársak utolsó közös lakóhelye,

vagy az alperes lakóhelye szerint illetékes bíróság,

vagy ha az alperes nem rendelkezik állandó lakóhellyel vagy állandó tartózkodási hellyel, a kereset – a felperes választása szerint – az alperes tartózkodási helye vagy utolsó tartózkodási helye szerinti bíróságon is benyújtható.

ha egyik fenti kritérium sem teljesül, a keresetet a felperes lakóhelye szerint illetékes elsőfokú bírósághoz (*Juez de Primera Instancia*) kell benyújtani,

ha a házasság felbontása vagy a különválás iránti keresetet a két házastárs közösen nyújtja be, a házastársak

az utolsó közös lakóhelyük,

vagy az egyikük lakóhelye szerint illetékes bírósághoz nyújthatják be a keresetet,

Az előzetes ideiglenes intézkedés iránti kérelmet a kérelmező lakóhelye szerint illetékes elsőfokú bíróság bírálhatja el.

A spanyol igazságszolgáltatási szervek tekintetében lásd

<https://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/administracion-justicia/organizacion-justicia/cartografia-judicial/cartografia-partidos>

A közjegyző által elbírált esetekben (a bíróság előtti eljárás alternatívjaként, amennyiben a feleknek nincsenek eltartott kiskorú gyermekeik – jöllehet ilyen esetben a határozatot a bírósági titkár és nem a bíró hozza) a közokiratot a házastársak utolsó közös lakóhelye, vagy bármelyik kérelmező lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye szerint illetékes közjegyző készíti el.

b) Alaki követelmények és okiratok

Amennyiben a felek a bíróság előtti eljárást választották, a házasság érvénytelenítése, a különválás vagy a házasság felbontása iránti keresetet írásban, a felperes ügyvédje (*letrado*), valamint az őt képviselő ügyész (*procurador*) aláírásával ellátva kell benyújtani. Ha a házastársak közösen kérik a különválást vagy a házasság felbontását, az említett szakemberek szolgáltatásait együttesen is igénybe vehetik.

A különválás és a házasság érvénytelenítése vagy felbontása iránti keresethez csatolni kell:

a házassági anyakönyvi kivonatot és a gyermekek születési anyakönyvi kivonatát; nem elegendő az úgynevezett családi könyv (*Libro de Familia*) bemutatása,

azokat az okiratokat, amelyekre a kérelmező házastárs vagy házastársak a kérelmüket alapozzák,

azokat az okiratokat, amelyek lehetővé teszik a házastársak és – adott esetben – a gyermekek pénzügyi helyzetének értékelését, mint például az adóbevallás, fizetési kivonatok, banki igazolások, tulajdoni lapok vagy földhivatali okmányok, amennyiben a felek vagyoni jellegű ügyekben is kérelmet nyújtanak be,

az egyezség tervezetét, ha a különválást vagy a házasság felbontását közös kérelemben kéri.

Amennyiben a felek a közjegyző előtti eljárást választották (különválás, a házasság közös megegyezéssel történő felbontása, ha nincs eltartott kiskorú gyermek), a fenti dokumentumok a közokirat elkészítésének érdekében szükségesek, és bár a közjegyző jelen van, a házastársak a közokirat készítése során ügyvédi képvisellel kötelesek eljárni.

12 Igénybe veheték-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Spanyolország elismeri a spanyol állampolgárok, az Európai Unió más tagállamainak állampolgárai és a Spanyolországban tartózkodó külföldiek költségmentességhez való jogát, ha az érintettek bizonyítani tudják, hogy nem rendelkeznek elegendő anyagi fedezettel a keresetindításhoz.

Természetes személyek akkor jogosultak költségmentességre, ha nem rendelkeznek elegendő vagyonnal, és a valamennyi jogcím tekintetében és családi egységenként évente számított forrásai és bruttó jövedelmük nem haladja meg a következő határértékeket:

a) a családi egységbe nem tartozó személyek esetében a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos többcéltű állami jövedelmi index (IPREM) kétszerese;

b) a négy főnél kisebb, bármilyen típusú családi egységbe tartozó személyek esetében a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos IPREM két és félszerese;

c) a négyfős vagy annál nagyobb családi egységek esetében ezen index háromszorosa.

Az IPREM kiszámítása

A kérelmet az alapügyben eljáró bíróság helye szerinti ügyvédi kamarához (*Colegio de Abogados*) vagy a kérelmező lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani; utóbbi esetben a bíróság átteszi a kérelmet az illetékes ügyvédi kamarához.

A határokon átnyúló ügyekben benyújtott kérelmek befogadására az ügyvédi kamarákat jelölték ki. Ilyen jogvitákban a kérelmet elbíráló hatóság a kérelmező szokásos tartózkodási helye vagy lakóhelye szerinti ügyvédi kamara.

Azon európai polgár, akinek állama a költségmentesség iránti kérelmek továbbításáról szóló európai megállapodás részese, az országa által a megállapodás végrehajtására kijelölt központi hatósághoz fordulhat.

A kérelmet az eljárás megindítása előtt, vagy ha a költségmentességet kérelmező fél az alperes, akkor a kereset megtámadása előtt kell benyújtani.

Ugyanakkor mind a felperes, mind az alperes később is kérelmezheti a költségmentességet, ha bizonyította, hogy anyagi körülményei megváltoztak.

Ha a házastársak nem rendelkeznek elegendő közös vagyonnal, és az egyik házastárs a másik anyagi helyzete miatt nem tud költségmentességet igénybe venni, az utóbbi házastárs a „*litis expensas*” (a házasság felbontása iránti eljárásra vonatkozó különös rendelkezések szerinti perköltségek) néven ismert eljárásban kötelezhető a peres eljárás költségeinek teljes egészében vagy részben történő viselésére.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

A különválás, a házasság felbontása és érvénytelenítése iránti eljárásban a spanyol bíróságok által hozott határozatokkal szemben fellebbezésnek van helye. A fellebbezést húsz napon belül kell benyújtani ahhoz az elsőfokú bírósághoz, amelyik a vitatott határozatot hozta, és amelyik a fellebbezést hivatalos formába foglalja; az ügy a megfelelő tartományi bíróság (*Audiencia Provincial*) hatáskörébe tartozik. Bizonyos esetekben a fellebbezés tárgyában hozott határozat megsemmisítése kérhető, illetve adott esetben rendkívüli jogorvoslattal lehet élni eljárási szabályok megsértése miatt a Legfelsőbb Bírósághoz (*Tribunal Supremo*) polgári tanácsánál.

Spanyolországban a házasság érvénytelenítésére, a különválásra és a házasság felbontására irányuló eljárás során hozott határozatok előzetesen nem végrehajthatók, ha a határozatot megfellebbezték (a per elsődleges tárgyával összefüggő kötelezettségeket és tulajdonviszonyokat szabályozó határozatok kivételével); jöllehet a fellebbezés nem függeszti fel a határozatban hozott azon intézkedések hatályát, amelyek a fellebbezés benyújtása ellenére is közvetlenül végrehajthatók. Emellett ha a fellebbezés csak a határozatban említett intézkedésekre vonatkozik, a házasság érvénytelenítése, a különválás és a házasság felbontása tárgyában hozott ítélet akkor is jogerőssé válik, ha fellebbezést nyújtottak be.

A házastársak által a különválás és a házasság felbontása iránt közösen indított eljárásokban nincs helye fellebbezésnek a különválást vagy a házasság felbontását kimondó olyan határozat vagy ítélet ellen, amely teljes egészében jóváhagyja a jóváhagyás céljából a bíróság elé terjesztett egyezséget, kivéve az ügyészi hivatal által adott esetben benyújtott fellebbezést, aki kiskorú vagy cselekvőképtelen gyermek érdekében nyújthat be fellebbezést. A közös

kereset alapján induló ilyen eljárásokban a házasság felbontása vagy a különválás iránti keresetet, illetve a házastársak által javasolt néhány vagy valamennyi intézkedést elutasító bírósági határozat ellen van helye fellebbezésnek. Ilyen esetben az intézkedésekről szóló határozat elleni fellebbezés nem függeszti fel az intézkedések hatályát, továbbá nincs hatással a különválást vagy a házasság felbontását kimondó határozat kötelező jellegére. Ami a különválás, a házasság érvénytelenítése vagy felbontása iránti eljárást megelőzően vagy az eljárás során a bíróság által hozott ideiglenes és előzetes intézkedéseket illeti, az ezen intézkedéseket elfogadó határozatokkal szemben még akkor sincs helye fellebbezésnek, ha a meghozott határozat nem minősül jogerős ítéletnek, és az eljárásnak ebben a szakaszában még nem bír kötelező erővel. Az ideiglenes intézkedések tárgyában hozott határozatokkal szemben nincs helye önálló fellebbezésnek, azok a különválás, a házasság érvénytelenítése vagy felbontása iránti eljárást jogerősen lezáró ítéleteken keresztül támadhatók meg.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

Az alkalmazandó jogszabály a házassági jogi ügyekben és a szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben a joghatóságról és az ítéletek elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (Brüsszel IIa. Rendelet), amely Dániát kivéve valamennyi tagállamban (és az Egyesült Királyságban is 2020. december 31-ig; azt követően pedig a tárgyalások során elért megállapodás függvényében) hatályos. A Dániában e tekintetben alkalmazandó jogszabály a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló, 1996. október 19-i hágai egyezmény. Ha az egyetlen cél az adott tagállam (és 2020. december 31-ig az Egyesült Királyság) anyakönyvében szereplő adatoknak a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése tárgyában egy másik tagállamban (és 2020. december 31-ig az Egyesült Királyságban) lefolytatott eljárás során hozott bírósági határozatok alapján történő frissítése, és ha az utóbbi határozatokkal szemben már nincs helye fellebbezésnek az említett tagállam jogszabályai szerint, elegendő, ha kérelmet nyújtanak be az adott ország anyakönyvi hivatalához, amelyhez csatolják: a határozat másolatát, amelynek meg kell felelnie azoknak a követelményeknek, amelyek a határozat hitelességnek a kibocsátó ország joga szerinti megállapításához szükségesek, a határozathozatal helye szerinti tagállam (és 2020. december 31-ig az Egyesült Királyság) nemzeti bírósága vagy illetékes hatósága által kibocsátott hivatalos szabványosított minta szerinti igazolást, olyan okiratot, amely igazolja, hogy az iratokat szabályosan kézbesítették az alperes részére, illetve hogy az alperes elfogadta a határozatot, amennyiben a határozatot a távollétében hozták.

Ha a házasság felbontása, érvénytelenítése vagy a különválás tárgyában – Dánia kivételével – egy másik tagállamban (és 2020. december 31-ig az Egyesült Királyságban) hozott határozatot kívánnak elismertetni Spanyolországban, az elismerés iránti kérelmet azon személy lakóhelye szerinti elsőfokú bírósághoz kell benyújtani, akivel szemben az elismerés vagy annak megtagadása iránti kérelmet benyújtják; ehhez nem szükséges, hogy a határozat a kibocsátás szerinti tagállamban kötelező erejű legyen. Ha az alperes nem Spanyolországban él, a kérelmet spanyolországi tartózkodási helyén vagy utolsó spanyolországi lakóhelyén, illetve – az említettek hiányában – a kérelmező lakóhelyén kell benyújtani. A kérelmet írásban ügyvéd és ügyész igénybevételevel kell benyújtani, és az előző esetben említett okiratokat is csatolni kell a kérelemhez. A Dániában hozott határozatok Spanyolországban történő elismertetésére a spanyol jogot kell alkalmazni. Az eljárás azzal indul, hogy a kérelmet közvetlenül benyújtják az azon személy lakóhelye szerinti elsőfokú bírósághoz, akivel szemben az elismerést kéri.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A határozat elismerésének megtagadására irányuló kérelemmel kapcsolatos eljárás megegyezik az elismertetés iránti kérelem esetében követendő eljárással. Amennyiben a határozatot a 2201/2003/EK tanácsi rendelettel összhangban ismernék el, kifogás kizárólag az elismerésről szóló határozatról való értesítést követően nyújtható be, és a jogszabályban meghatározott határidőn belül fellebbezést kell előterjeszteni a megfelelő tartományi bíróságon. Ha az ügy Dániában hozott határozatot érint, a kifogást addig kell megtenni, amíg a határozat a spanyol elsőfokú bíróság előtt van, és a bíróság a másik fél elismerés iránti kérelmét tárgyalja. A kifogás hivatalos benyújtásához minden esetben ügyvéd és ügyész igénybevétele szükséges.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különbözik?

A 2012. június 21-i 1259/2010/EU rendelet hatálybalépését követően, annak 5. és 8. cikkével összhangban a házastársak a rendeletben meghatározottak közül kiválaszthatják a különválásukra vagy a házasságuk felbontására alkalmazandó jogot. Ilyen jogválasztás hiányában a házasság felbontására és a különválásra azon állam joga alkalmazandó:

- a) amelyben a keresetindítás időpontjában a házastársak szokásos tartózkodási helye található; vagy ennek hiányában
- b) amelyben a házastársak utolsó szokásos tartózkodási helye található, amennyiben ez a tartózkodási hely a keresetindítástól számított egy évnél nem régebbi időpontban szűnt meg, és amennyiben a keresetindítás időpontjában az egyik házastárs még mindig ebben az államban tartózkodik; vagy ennek hiányában
- c) amelynek a keresetindítás időpontjában mindkét házastárs állampolgára volt; vagy ennek hiányában
- d) amelynek a bíróságához keresettel fordulnak.

A fenti jogszabályokat a házasság felbontására is alkalmazni kell, de a kiváltott joghatások vonatkozásában az alkalmazandó jog ettől eltérő lehet: A házassági vagyonjogi rendszer tekintetében 2019. január 29-ig (amely naptól az 1103/2016 rendeletet kell alkalmazni) az alkalmazandó jog (abban az esetben, ha házassági vagyonjogi szerződésben nem határoztak meg ettől eltérő vagyonjogi rendszert) a házastársak házasságkötés kori közös személyes joga (közös állampolgárság). Ha ilyen nincs, bármely házastárs (állampolgárságon alapuló) személyes joga vagy a szokásos tartózkodási helye szerinti jog, amelyet a házastársak a házasságkötést megelőzően készített és jóváhagyott okiratban választanak meg. Ennek hiányában a házasságkötést követő közös szokásos tartózkodási hely szerinti jog alkalmazandó. Végül ilyen közös tartózkodási hely hiányában a vagyonjogi rendszerre másodlagosan a házasságkötés helye szerinti jog alkalmazandó. 2019. január 29-től teljes mértékben az 1103/2016 rendeletet kell alkalmazni, ami azt jelenti, hogy amennyiben a felek nem éltek a jogválasztással, a házassági vagyonjogi rendszerre azon állam jogát kell alkalmazni: a) amelyben a házastársak házasságkötés utáni első közös szokásos tartózkodási helye található, vagy ennek hiányában; b) amelynek a házasságkötés időpontjában mindkét házastárs állampolgára, vagy ennek hiányában; c) amelyhez a házasságkötés időpontjában a két házastársat együtt a legszorosabb kötelékek fűzik, figyelembe véve valamennyi körülményt. Amennyiben a házastársak egynél több közös állampolgársággal rendelkeznek a házasságkötés időpontjában, úgy a közös állampolgárságra vonatkozó rendelkezés nem alkalmazható.

A gyermekek feletti szülői felügyeleti jogra vonatkozó ügyeket az 1996. október 19-i hágai egyezmény alapján a határozatot hozó hatóság joga szabályozza. Az ideiglenes és biztosítási intézkedésekre értelemszerűen ugyanazt a jogot kell alkalmazni, mint amely az egyes esetekben a különválásra, a házasság érvénytelenítésére vagy felbontására alkalmazandó, kivéve a Spanyolország területén található személyekre vagy vagyonra vonatkozó sürgős intézkedések esetét, amelyek akkor is meghozhatók, ha nem áll fenn joghatósági ok az ügy elbírálása tekintetében.

A tartásra vonatkozó ügyekben (ideértve a közös lakás használatát, és amennyiben alkalmazható, a kompenzációs juttatást is) az alkalmazandó jogról való megegyezés hiányában a tartásra jogosult szokásos tartózkodási helye szerinti jogot kell alkalmazni.

Ami a külföldi jogszabállyal kapcsolatos spanyolországi bizonyítást illeti, ebben az esetben a jogszabály tartalmát és érvényességét kell bizonyítani; ezt a spanyol bíróság bármilyen eszközzel megállapíthatja, amelyet a jogszabály alkalmazásához szükségesnek ítél.

Végül ki kell emelni, hogy a Spanyolországban indított eljárásokra mindig a spanyol eljárásjog irányadó, függetlenül a házasság felbontására, a különválásra vagy a házasság érvénytelenítésére alkalmazandó jogtól.

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.



This webpage is part of an EU quality network

Utolsó frissítés: 01/06/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.